

«ДА НАС ПРЫПЯЦЬ СТУКАЕ Ў ПАРОГ»

«У 18 ГАДОЎ Я МЕЛА ПЛАН...»

Здаецца, што можа з'яднаць у сямейную пару гараджанку з Віцебска і хлопца, які ўсё маленства правёў у маленькай палескай вёсачцы?

— Муж адразу ўразіў сваім характарам, — успамінае Марына. — На лета я прыязджала да бабулі і там заўважыла незвычайнага хлопца. Бацькі рассталіся, калі ён быў яшчэ дзіцем, і гэта наклала свой адбітак. У тыя часы нельга было прахыць без гаспадаркі, таму Рыгор з маленства дапамагаў маці, умеў касіць, араць. Пры гэтым быў добры, уважлівы і адказны, марыў стварыць і захаваць сям'ю. Аднагодкі не ішлі з ім у параўнанне — яны здаваліся спешчанымі хлопцамі з ветрам у галаве. А ў мяне ўжо ў васямнаццаць гадоў быў план, якой хачу бачыць будучую сям'ю.

— Не баяліся выходзіць замуж так рана?

— Думаю, для гэтага нельга быць занадта маладым альбо старым. Ёсць людзі, якія і пасля 30 не ўсведамляюць, што без клопату пра каханага пабудоваць адносіны немагчыма. Калі ты вырашаеш упусціць у асабістую прастору іншага чалавека, табе давядзецца прыслухоўвацца да яго меркавання. Асабістае «я» сыходзіць на другі план, саступаючы «мы». Кахаць — гэта паважаць, цаніць, быць уважлівым адно да аднаго. Калі мы з Рыгорам пачалі сустракацца і расказваць пра сябе, то разумелі, што маем падобныя погляды.

— Няўжо на спатканнях вы садзіліся побач і пачыналі абмяркоўваць сумеснае жыццё гадоў на 10—20 наперад?

— Мы і цяпер садзімся побач, каб параіцца пра будучыню. Хоць быў перыяд рамантыкі, калі Рыгор мог патэлефанаваць у Віцебск, каб праспяваць песню пад гітару. Я думаю, сям'і неабходна шчырасць — калі не баішся выказаць партнёру што добра, а што не падабаецца. Безумоўна, можна маўчаць, па-пакутніцку закрываць вочы, але тады замест сям'і атрымаем серыю з «мыльнай оперы», дзе героі накручваюць драму на пустым месцы. Можа быць, твая палавінка не ўяўляе нават, што ты лічыш нейкі ўчынак крыўдным, і, калі шчыра раскажаць пра свае

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «СГ».)

перажыванні, любімы чалавек пастараецца больш не рабіць балюча.

— Вам ніколі не даводзілася спрачацца?

— Нам з мужам нельга, — смяецца Марына. — Калі дзеці чуюць, што нехта з нас павышае голас, адразу прыбягаюць: «Ой, а чаму вы тут крычыце?» Воляй-няволяй стараешся пры любой спрэчцы прыйсці да кампрамісу. Так, напрыклад, было, калі выбіралі імя для малодшай дачкі — усе сямейнікі сабраліся на «гала-саванне».

Пакуль рыхтаваўся матэрыял, Міхаліна і Злата паспелі паўдзельнічаць у конкурсе «Еўраюрмала-2018» у Латвіі і прывезлі адтуль першае і другое месцы.

«ЗАЛАТАЯ» СЦЯНА

Артур, Міхаліна, Злаціслава... Дзіўным чынам імёны дзяцей сталі падказкай для іх будучыні і характару. Так, старэйшы сын нарадзіўся даволі маленькім, і бацькі вырашылі назваць дзіця іменем легендарнага караля-рыцара. Хлопец вырас, пасталеў і цяпер служыць у акадэміі МУС. Другая дачка Міхаліна стала доўгачаканай, яна нарадзілася праз восем гадоў пасля брата і стала сапраўдным «Божым дарам». Таленавітая дзяўчынка выступае ў самых розных музычных конкурсах. Яе прыклад пераймае малодшая дачка Злаціслава. Маленькая артыстка пакуль што ходзіць у першы клас, але таксама любіць выступаць на сцэне. У дзіцячым пакоі адна сцяна спрэс завешана медалямі і дыпламамі. Дзяўчаткі жартуюць, што «сцяна гонару» яшчэ не поўная, бо ў шуфлядах хаваюцца ўзнагароды, для якіх не хапіла месца.

— У якіх вобразах даводзілася выступаць? — пытаюся ў Міхаліны.

— Ва ўсіх, — крыху падумаўшы, сур'эзна адказвае дзяўчынка. Яна штотомсяць удзельнічае ў музычных фестывалях і конкурсах, спявае на раённых і гарадскіх святах і не так даўно аказалася вылучана ад раёна на Прэзідэнцкую прэмію.

— Міхаліна спявае ў розных жанрах. Музычны педагог працуе над пастаноўкай

голосу і над вакалам, а я, атрымліваецца, выконваю абавязкі касцюмера, грымёра і рэжысёра-пастаноўшчыка нумароў. Гэта вельмі дзіўна, бо ў дзяцінстве марыла працаваць з адзеннем, пастаянна шыла абноўкі лялькам і вась — прыдумляю вобразы для дачкі, — прызнаецца Марына. — Здаецца, колькі нумароў мы ўжо адпрацавалі, але кожны раз, калі дочки выступаюць, заўсёды стаю за кулісамі, бо пастаянна перажываю і хвалююся за іх, як і настаўніца Яўгенія Ткачук.

Татавы дочки.

творчасці Алена Саўчук, але большую частку работы рыхтавалі самастойна.

АД ЛІРНІКАЎ ДА ПРЫБЛІЖАНых ЦАРА

— На заданні «Радавод» вы адзіныя зладзілі выступленне на беларускай мове, ды яшчэ разыгралі перад глядачамі побытавую сцэнку з кроснамі і бабулінымі песнямі. Гэта конкурс паспрыяў даследаванню сямейнага дрэва?

— Мой бацька яшчэ гадоў дзесяць назад зацікавіўся гісторыяй роду і пачаў праглядаць архівы. Памятаю, як ён паўтараў: «Марынка, ты тут таго-сяго «накапаў», ты не паверыш, але ў нас ВЕЛЬМІ глыбокія карані!» Хоць мне на той час было не да даследаванняў — маленькая дачка, «плюшкавыя» клопаты... Але ў памяці словы бацькі адклаліся і потым прыдаліся да справы. Мужавы старэйшыя родзічы таксама цікавіліся радаводам, ездзілі ў архівы ў Мінску, дзе высветлілі гісторыю роду дакладна да XVIII стагоддзя. Атрымліваецца, нашы дзеці — дзясятае пакаленне.

«Муж ад самага пачатку не хацеў поўнасцю перабірацца на «каменныя паверхі». Ён многае прывык рабіць сваімі рукамі».

— У гісторыі продкаў што вас зацікавіла больш за ўсё?

— Паходжанне нашых прозвішчаў. Хвясюк, як аказалася, слова вельмі старае, звязанае з гісторыяй старажытных часоў. Калісьці яно было распаўсюджана сярод вандроўных музыкаў-лірнікаў, засталіся згадкі, быццам бы гэта было адно з іх бостваў. Самае дзіўнае, але ў мужавай сям'і сапраўды многія з цягай да музыкі і спеўным дарам ад прыроды, ды і нашы дачушкі маюць пакліканне да спеваў. Што датычыцца «жаночай» лініі, то маё дзясёчае прозвішча Будзішэўская. Кажуць, яно пайшло з часоў Івана Жалівага і прызначалася людзям, якія былі набліжаныя

да цара — альбо родзічамі, альбо тым, што знаходзіліся ў свіце.

— Падаецца, з такой гісторыяй роду не вельмі жыццёва кросны...

— Наадварот, для нашай сям'і гэта звычайны прадмет. Дзед Рыгора лічыўся зможным чалавекам, меў сялібу і нават здаваў у арэнду гліняныя кар'ер на сваёй зямлі. А каб усяго гэтага дабіцца, даводзілася працаваць. Потым вясковае жыццё таксама не адпускала далёка ад традыцыі. Ну а я, хоць і жыла ў горадзе, кожныя вялікія канікулы прыязджала на Палессе да бабулі. Яны з дзедом трымалі вялікую гаспадарку: куры, свінні, авечкі, каровы, конь. А яшчэ ў іх доме заўсёды ткалі. Памятаю, раскажвалі, што кросны калісьці зрабіў сваімі рукамі дзед са спецыяльна вылісанай драўніны, вась і атрымаліся яны масіўныя, надзейныя. У сабраным стане займалі, бадай, усё месца ў хаце, так што дарослыя ссоўвалі мэблю да сцен. На намотку нітак збіралася ўся вуліца, і бабуля пастаянна буркацела, каб я «барані Божа» нічога ў гэтай намотцы не зрушыла і не пераблытала. Але ж вядома: што нельга, тое і цікава, дык я рознымі хітрыкамі прабіралася ў пакой і назірала за работай, запамінала, куды якія ніткі прымацоўваць. Цяпер прыгадваю, што ў кожнай вёсцы быў свой арнамент, быццам бы і падобны на той, што ў суседзяў, але ў нечым адрозны.

да цара — альбо родзічамі, альбо тым, што знаходзіліся ў свіце.

раканструкцыю, той доўга аднекваўся, але мы дамагліся свайго. А жаданне рэканструяваць пабудову было, ды яшчэ якое! Да першапачатковых сцен дабудавалі другі паверх, тэрасу і цяпер кожнае лета выезджаем на прыроду, наводзім апошні лоск. Дарэчы, калі вялікая рака разліваецца, вада стаіць каля самага парога.

Дзікая «прырода» пры блізкім знаёмстве аказалася не такой ужо і палахлівай. Пра свае незвычайныя сустрэчы Міхаліна і Злаціслава расказваюць захоплены. Далёка бацькі не дазваляюць хадзіць, але і побач з хатай багата ўражанняў — трава па плечы, жабы, цвыркуны... Прыходзяць і буйныя госці: зайцы, лісьы, ласі.

У КРАІ БУСЛОЎ

Нягледзячы на тое, што цяпер сям'я жыве ў кватэры, Рыгор не пакінуў мары адрадіць вясковы дамок. Больш за тое, «заразіў» ён сямейнікаў.

— Муж ад самага пачатку не хацеў поўнасцю перабірацца на «каменныя паверхі». Ён многае прывык рабіць сваімі рукамі — можа і сена накасіць, і дом пабудоваць. Не дзіва, што дзеці сталі пераймаць навуку быць гаспадарамі. Дамок, які застаўся Рыгору ад маці, літаральна «ў зямлю ўрос». Затое побач стаюць цалкам прыдатны цагляны хлещык. Нам ён падаваўся даволі надзейным. Вырашылі параіцца з лунінецкім архітэктарам, бо патрэбны былі дакументы на

раканструкцыю, той доўга аднекваўся, але мы дамагліся свайго. А жаданне рэканструяваць пабудову было, ды яшчэ якое! Да першапачатковых сцен дабудавалі другі паверх, тэрасу і цяпер кожнае лета выезджаем на прыроду, наводзім апошні лоск. Дарэчы, калі вялікая рака разліваецца, вада стаіць каля самага парога.

Дзікая «прырода» пры блізкім знаёмстве аказалася не такой ужо і палахлівай. Пра свае незвычайныя сустрэчы Міхаліна і Злаціслава расказваюць захоплены. Далёка бацькі не дазваляюць хадзіць, але і побач з хатай багата ўражанняў — трава па плечы, жабы, цвыркуны... Прыходзяць і буйныя госці: зайцы, лісьы, ласі.

— Калі прыязджаем у вёску, то мне асабліва цікава назіраць за жабамі — як яны «спяваюць», але як толькі праляціць над галавою бусел, то ў стаўку адразу поўная цішыня, — дзеліцца ўражаннямі Міхаліна. — Буслоў побач жыве мноства, птушкі літаральна на кожнай хаце і на кожным слупе. Падабаецца назіраць, як летам у кожным гняздзе бацькоў чакаюць птушаняты.

— Пару гадоў назад пасадзілі саджанцы дрэў, а абвясцаць стволікі забарылі. Дык што вы думаеце — зайцы іх тут жа аб'елі! — далучаецца да ўспамінаў Марына. — А то яшчэ муж вырашыў выкапаць на ўчастку невялікую сажалку. З часам яе берагі густа зараслі вербалазам і мокрую мясціну ўпадабалі бабры. Перабраліся да нас з суседняй рэчкі і збудавалі побач з чалавечым жыллом уласную плаціну. Рыгор потым спецыяльна нас вадзіў і паказваў, як вакол вадзі дрэвы абгрызены, нібы алоўкі.

* * *

Некаторыя людзі скажуць, што дзеці дабаўляюць клопатаў. Магчыма, яно і так, але, развітваючыся з Рыгорам, Марынай і дзяўчаткамі, злавіла сябе на думцы, як гарманічна яны дапаўняюць адно аднаго: тата і мама вучаць малых павазе да продкаў і мясцін, дзе яны ўсе нарадзіліся, а дзеці пастаянна рухаюцца да новых вяршыняў і не даюць дарослым заставаць у побытавых клопатах.

Рагнеда ЮРГЕЛЬ.